Lietas Nr. C26097515
Lietas arhīva Nr. CA-0097-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rēzeknē 2016.gada 11.augustā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
sēdes priekšsēdētāja tiesnese A.Šilova,
tiesneši I.Tabore, S.Vasiļevska
tiesas sēdes sekretāre S.Leščinska
piedaloties zvērinātam advokātam V.Leščinskim

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par mantojuma apliecības atzīšanu par spēkā neesošu daļā, ieraksta dzēšanu zemesgrāmatā un īpašuma tiesību atzīšanu, sakarā ar /pers. B/ pilnvarotā pārstāvja /pers. D/ apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2015.gada 15.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

/pers. B/ 2015.gada 9.martā iesniedza Rēzeknes tiesā prasības pieteikumu pret /pers. C/ par mantojuma apliecības atzīšanu par spēkā neesošu daļā, ieraksta dzēšanu zemesgrāmatā un īpašuma tiesību atzīšanu.

Prasības pieteikumā norādīja, ka 2011.gada 21.maijā nomira prasītājas tēvs /pers. E/. Prasītāja, kārtojot mantojuma lietu un pārbaudot informāciju Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā, konstatēja, ka atbildētājai /pers. C/, pamatojoties uz 1977.gada 14.novembra testamentu Nr.86, 1992.gada 30.jūlija apliecību par tiesībām uz mantojumu Nr.639-A un 2006.gada 20.jūnija Valsts zemes dienesta reģionālās nodaļas lēmumu Nr.10A-1.1 -640, 2007.gada 5.jūlijā Viļānu pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/, ir nostiprinātas īpašumtiesības uz visu dzīvojamo māju, ar kopējo plātību 117,80 kvadrātmetri, kas atrodas /Nosaukums A/, /adrese/.

Iepazīstoties ar Rēzeknes valsts notariāta kantora mantojuma lietas Nr.370/92 (mantojuma atstājējs - /pers. F/) materiāliem un nekustamā īpašuma /Nosaukums A/, Jaunviļāni, Viļānu pagastā Viļānu novadā kadastra lietas materiāliem, tika konstatēts, ka 1992.gada 30.jūlija apliecība par tiesībām uz mantojumu tika izsniegta uz Tehniskās inventarizācijas biroja 1992.gada 11.februāra izziņas Nr.79 pamata.

Tehniskās inventarizācijas biroja 1992.gada 11.februāra izziņā Nr.79 kā dokuments, kas nosaka īpašuma tiesības, ir minēta Viļānu pagasta tautas deputātu padomes izpildkomitejas 1992.gada 5.februāra izziņa Nr.66 par dzīvojamās mājas un saimniecības ēku piederību /pers. F/. Līdzīga informācija norādīta arī Viļānu pagasta tautas deputātu padomes valdes 1992.gada 30.jūlija izziņā Nr.205 un uz minēto dokumentu pamata pieņemtajā 2006.gada 20.jūnija Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas lēmumā. No Viļānu pagasta tautas deputātu padomes valdes 1992.gada 6.augusta izziņas Nr.237 izriet, ka saskaņā ar uzskaites kartiņu /pers. E/ /adrese B/ pieder puse no mājas, bet otra mājas daļa piereģistrēta uz /pers. C/ vārda.

1992.gada 5.februāra izziņa Nr.66, 1992.gada 30.jūlija izziņa Nr.205 un 1992.gada 6.augusta izziņa Nr.237 varēja tikt izsniegtas tikai pamatojoties uz saimniecības uzskaites kartītēm, kas bija praktiski vienīgais dokuments, kas saturēja informāciju par nekustamo īpašumu piederību.

No Latvijas Nacionālā arhīva tika pieprasīta informācija par /pers. F/ un /pers. E/ laikā posmā no 1986. līdz 1990.gadam piederējušiem nekustamajiem īpašumiem, kā arī attiecīgo saimniecību uzskaites kartīšu kopijas.

No 2011.gada 15.decembra Latvijas Nacionālā arhīva izrakstiem no Rēzeknes rajona Radoles ciema Tautas deputātu padomes izpildu komitejas sādžas /Nosaukums B/ saimniecības uzskaites kartītes Nr.465878 un kartītes Nr.465879 izriet, ka laikā posmā no 1986. līdz 1990.gadam dzīvojamās mājas puse piederēja /pers. E/, savukārt /pers. F/ līdz pat nāves brīdim 1986.gada 14.jūlijā piederēja dzīvojamās mājas otra puse.

No Valsts zemes dienesta tika pieprasīta Viļānu novada pašvaldības 2012.gada 13.augusta vēstule Nr. l.3-6/917, uz kuru, sniedzot informāciju prasītājai, bija atsaucies Valsts zemes dienests.

No minētas vēstules izriet, ka arī Viļānu novada pašvaldība, kas pēc būtības ir 1992.gada 5.februāra izziņas Nr.66 un 1992.gada 6.augusta izziņas Nr.237 autors, atzīst, ka 1992.gada 5.februāra izziņa Nr.66 ir kļūdaina un tajā esošā informācija nav patiesa, bet 1992.gada izziņa Nr.237 ir patiesa un ar uzskaites kartiņām pamatota.

No iepriekšminētā ir secināms, ka /pers. F/ uz nāves brīdi 1986.gada 14.jūlijā piederēja tikai puse no dzīvojamās mājas, bet neskatoties uz to, pamatojoties uz kļūdaino 1992.gada 5.februāra izziņu Nr.66, tika sagatavota faktiskai situācijai neatbilstoša Tehniskās inventarizācijas biroja 1992.gada 11.februāra izziņa Nr.79, savukārt uz pēdējās pamata tika izsniegta 1992.gada 30 jūlija apliecība par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta, kurā nepamatoti kā mantojamā manta tika norādīta visa dzīvojamā māja.

Prasītājai 2012.gada 31.jūlijā tika izsniegta mantojuma apliecība, kur prasītājai /pers. B/ apstiprinātas mantojuma tiesības uz visu /pers. E/ atstāto mantojumu.

Ņemot vērā, ka /pers. F/ uz nāves brīdi 1986.gada 14.jūlijā piederēja tikai puse no dzīvojamās mājas, 1992.gada 30.jūlija apliecība par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta daļā par mantojuma tiesībām uz ½ domājamo daļu no dzīvojamās mājas, ir atzīstama par spēkā neesošu.

Ņemot vērā, ka mantojuma apliecībā daļa par atbildētājas /pers. C/ mantojuma tiesībām uz ½ domājamo daļu no dzīvojamās mājas tika izsniegta nepamatoti, nevar atzīt par pamatotu arī attiecīgo nostiprinājumu Viļānu pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/, tāpēc tas ir dzēšams.

No iepriekš minētajiem pierādījumiem - 2011.gada 15.decembra Latvijas Nacionālā arhīva izraksta un no Rēzeknes rajona Radoles ciema Tautas deputātu padomes izpildu komitejas sādžas /Nosaukums B/ saimniecības uzskaites kartītes Nr.465879 izriet, ka dzīvojamās mājas puse piederēja /pers. E/, tas ir, /pers. E/ piederēja īpašumtiesības uz ½ domājamo daļu no dzīvojamās mājas.

Pamatojoties uz likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 11.panta otro daļu, Civillikuma 701., 1034., 1044., 1051., 1060. un 1480.pantu, Zemesgrāmatu likuma 97.pantu, prasītāja lūdza tiesu:

1) atzīt par spēkā neesošu Rēzeknes valsts notariāta kantora 1992.gada 30.jūlija apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta, kas

ierežistrēta ar Nr.639-A, daļā par mantojuma tiesībām uz ½ domājamo daļu no dzīvojamās mājas ar kadastra apzīmējumu /numurs B/, ar kopējo platību 117,80 kvadrātmetri, kas atrodas /Nosaukums A/, /adrese/;

2) dzēst Rēzeknes tiesas zemesgrāmatu nodaļas Viļānu pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/nostiprinātās atbildētājas /pers. C/ īpašuma tiesības uz ½ domājamo daļu no dzīvojamās mājas, kadastra apzīmējums /numurs B/, ar kopējo plātību 117,80 kvadrātmetri, kas atrodas /Nosaukums A/, /adrese/;

3) atzīt un nostiprināt Rēzeknes tiesas zemesgrāmatu nodaļas Viļānu pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/prasītajai /pers. B/ īpašuma tiesības uz ½ domājamo daļu no dzīvojamās mājas, kadastra apzīmējums /numurs B/, ar kopējo plātību 117,80 kvadrātmetri, kas atrodas /Nosaukums A/, /adrese/;

4) piedzīt no atbildētājas prasītājas labā visus tiesāšanās izdevumus.

Rēzeknes tiesā 2015.gada 20.aprīlī saņemts atbildētājas /pers. C/ paskaidrojums, kurā norādīts, ka atbildētāja prasību neatzīst pilnībā.

Paskaidroja, ka 1986.gada 14.jūlijā nomira /pers. F/, kura ar testamentu visu savu mantu novēlēja atbildētājai /pers. C/. 1992.gada 30.julijā Rēzeknes notariāta kantorī atbildētāja saņēma apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta, kurā norādīts, ka mantojums sastāv no dzīvojamās mājas, kas atrodas Rēzeknes rajona, Viļānu pagasta /Nosaukums B/ sādžā. Apliecība par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta izsniegta uz Tehniskās inventarizācijas biroja 1992.gada 11.februāra izziņas Nr.79 pamata. Mirušajai /pers. F/ dzīvojamās mājas piederību pierāda Viļānu pagasta Tautas deputātu padomes valdes 1992.gada 30.jūlija izziņa Nr.205.

Pamatojoties uz augstākminētajiem dokumentiem, atbildētāja uzskata, ka nav pamata apšaubīt viņas tiesības uz nekustamo īpašumu, kas iegūts likumīgi un pamatots ar pielikumos pievienotajiem dokumentiem.

Prasības pieteikumā prasītāja norādīja, ka eksistē izziņa (Viļānu pagasta Tautas deputātu padomes valdes 1992.gada 6.augusta izziņa Nr.237), kurā atbildētājai reģistrēta tikai puse no nekustamā īpašuma Rēzeknes rajona, Viļānu pagasta /Nosaukums B/ sādžā. Minētā izziņa ir pretrunā ar iepriekš norādītajiem dokumentiem, uz kuru pamata atbildētājai, radās īpašuma tiesības uz visu nekustamo īpašumu Rēzeknes rajona, Viļānu pagasta /Nosaukums B/ sādžā.

Atbildētājai nav izprotams, kā Viļānu pagasta Tautas deputātu padomes valde 1992.gada 30.jūlijā izdod izziņu Nr.205 un 1992.gada 6.augustā (pēc nedēļas) izdod izziņu Nr.237, kurā minēta pretēja satura informācija.

Atbildētāja vērš uzmanību, ka prasības pieteikumā prasītāja norādījusi uz Viļānu novada pašvaldības 2012.gada 13.augusta vēstuli Nr.1.3-6/917, kurā Viļānu novada pašvaldība norāda uz iespējamo kļūdu informācijā, uz kuras pamata atbildētājai izsniegta apliecība par tiesībām uz mantojumu. Atbildētāja uzskata par nelietderīgu šīs informācijas uzzināšanu pēc 20 gadiem, jo īpašuma tiesības uz visu nekustamo īpašumu /adrese C/jau 2007.gada 5.jūlijā ir nostiprinātas Viļānu pagasta Zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/.

Prasības pieteikumā tiek apstrīdēta mantojuma apliecība, prasot to atzīt par spēkā neesošu daļā, lai atzītu prasītāju par līdzmantinieci uz viņai pienākošos daļu. Minētā prasība ir mantojuma prasība, kura noilgst piecu gadu laikā, skaitot no dienas, kad radusies tiesība šo prasību celt.

Ar Rēzeknes tiesas 2015.gada 15.decembra spriedumu /pers. B/ prasība noraidīta. Tiesa no prasītājas atbildētājas labā piedzina ar lietas vešanu saistītos izdevumus 75,36 EUR, bet valsts labā 1,56 EUR.

Tiesa konstatēja, ka /pers. B/ ir mirušā /pers. E/ pirmās šķiras mantiniece uz visu atstāto mantu. Prasītāja cēlusi prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamā īpašuma- dzīvojamās mājas ½ domājamo daļu "/Nosaukums A/", Jaunviļāni, Viļānu pagasts.

Prasītāja uzskata, ka /pers. E/ nāves brīdī piederēja ½ domājamā daļa no minētās dzīvojamās mājas /Nosaukums A/, ar kopējo platību 117,80 m^2, kas atrodas /adrese/. Atbildētājai, kā /pers. F/ testamentārajai mantiniecei, nepamatoti nostiprinātas īpašuma tiesības uz visu nekustamo īpašumu /Nosaukums A/. Savu viedokli pamato ar Viļānu pagasta Tautas deputātu padomes valdes 1992.gada 6.augusta izziņu Nr.237, saimniecību uzskaites kartīti Nr.779, Viļānu pašvaldības 2012.gada 13.augusta izziņu un likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 11.panta otro daļu un likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās"17.panta 8.punktu.

Ņemot vērā, ka no lietas materiāliem pievienotās saimniecības uzskaites kartītes Nr.779, nav iegūti pierādījumi par to, ka /pers. E/ būtu bijis kolhoznieka statuss vai strīdus nekustamais īpašums būtu atzīstams par kolhoznieka sētas īpašumu, tiesa uzskatīja, ka nav piemērojams likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās"17.panta 8.punkts, likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 11.panta otrā daļa, jo tas attiecas tikai uz kolhoznieku sētu.

Spriedumā norādīts, ka ar Rēzeknes valsts notariāta kantora 1992.gada 30.jūlija apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta apstiprināta /pers. C/ uz mirušās /pers. F/ mantojumu. Mantojuma apliecība izsniegta, pamatojoties uz 1977.gada 17.novembra /pers. F/ testamentu un Tehniskās inventarizācijas biroja 1992.gada 11.februāra izziņas Nr.79.

Tiesa uzskatīja, ka nav pamata atzīt par spēkā neesošu Rēzeknes valsts notariāta kantora 1992.gada 30.jūlija apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta, kas reģistrēta ar Nr.639-A, daļā par mantojuma tiesībām uz ½ domājamo daļu no dzīvojamās mājas "/Nosaukums A/", Jaunviļāni, Viļānu pagastā, jo apliecība par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta sastādīta pamatoti, balstoties uz tiesiskiem dokumentiem.

Tiesa uzskatīja, ka prasība ir noraidāma, jo prasītāja nav iesniegusi tiesai īpašuma tiesību nodibinošus dokumentus, no kuriem izrietētu mirušā /pers. E/ īpašuma tiesības uz ½ domājamo daļu no dzīvojamās mājas "/Nosaukums A/, Jaunviļāni, Viļānu pagastā.

Tiesas saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktu un trešo daļu no prasītājas atbildētājas labā piedzina ar lietas vešanu saistītos izdevumus 20 EUR par advokāta palīdzību un 55,36 EUR par rakstveida pierādījumu iegūšanu. Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu no prasītājas valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,56 EUR.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedza /pers. B/, norādot, ka spriedumu pārsūdz pilnā apmērā. Nepiekrīt, ka konkrētajā gadījumā nav piemērojami likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās"17.panta 8.punkts, likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 11.panta otrā daļa, jo tiesa nav guvusi pierādījumus, ka /pers. E/ būtu bijis kolhoznieka statuss vai strīdus nekustamais īpašums būtu atzīstams par kolhoznieka sētas īpašumu.

Atsaucoties uz likuma "Par 1937.gada 22.decembra Zemesgrāmatu likuma spēka atjaunošanu un spēkā stāšanās kārtību" pamata redakcijas 8.panta 7.punktu, norāda, ka likumdevējs jau sākotnēji nav cieši saistījis pamatu īpašuma tiesību nostiprinājumam uz ēkām tikai uz vienīgi ar kolhoznieku sētas institūtu un statusu, pieļaujot tā vietā arī zemnieku viensētu.

Savukārt likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 11.panta pirmajā daļā kolhoznieku sēta minēta līdztekus zemnieku viensētai un laulāto kopmantai, tas ir, apzīmējums "kolhoznieku sēta" ir lietots kā viens no kopīpašuma veida apzīmējumiem.

Izšķirot jautājumu par minēto normu piemērošanu iespējamību konkrētajā gadījumā, būtu jāveic to teleoloģiskā iztulkošana, noskaidrojot likumdevēja gribu un mērķi, kā arī izvērtējot analoģijas piemērošanas iespējamību. Turklāt jāņem vērā arī vēsturiskais aspekts, ka kolhoznieku sētas institūts pārņemts no Latvijas PSR Civilkodeksa, tāpēc apspriežamās normas būtu piemērojamas bez jebkādas diskriminācijas, neraugoties uz saimniecības vai tās locekļu piederību kādai vienai vai citai sabiedriskai grupai, t.sk., kolhozniekiem vai strādniekiem.

Atsaucoties uz V. Bukovska Civilprocesa mācību grāmatu, norāda, ka tiesa izvērtēja tikai prasītājas pārstāvja norādīto likuma normu piemērošanas iespējas, turklāt tulkojot tās tikai burtiski un formāli, un atstāja bez ievērības likuma garu.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu, 193.pantu, norādīja, ka tiesa nav izvērtējusi visus pierādījumus kopsakarā un nav pamatojusi, kāpēc tie vai citi lietā esošie pierādījumi tika noraidīti vai vispār palika neizvērtēti.

Nepiekrīt tiesas secinājumam, ka apliecība par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta sastādīta pamatoti, balstoties uz tiesiskiem dokumentiem, jo tiesas secinājums ir pretrunā ar formālās loģikas likumiem un lietā esošajiem pierādījumiem.

Prasības pieteikumā tika norādīts, ka tieši, pamatojoties uz kļūdaino 1992.gada 5.februāra izziņu Nr.66, tika sagatavota faktiskai situācijai neatbilstoša Tehniskās inventarizācijas biroja 1992.gada 11.februāra izziņa Nr.79, uz kuras pamata arī tika izsniegta 1992.gada 30.jūlija apliecība par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta, kurā nepamatoti kā mantojuma manta tika norādīta visa dzīvojamā māja. Neskatoties uz minēto, tiesa savu secinājumu par testamenta tiesiskumu, neizskaidrojot šāda secinājuma pamatu, balsta tieši uz tehniskās inventarizācijas biroja 1992.gada 11.februāra izziņu Nr.79, kurā kā dokuments, kas nosaka īpašuma tiesības norādīta tieši 1992.gada 5.februāra izziņa Nr.66.

To, ka izziņā Nr.66, līdz ar to izziņā Nr.79 un 1992.gada 30.jūlija apliecībā par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta, ietvertā informācija par dzīvojamās mājas piederību ir kļūdaina, apliecina ne tikai prasītājas pārstāvja paskaidrojumi, bet arī citi pierādījumi, kurus tiesa nav vērtējusi, tas ir, 2011.gada 15.decembra Latvijas Nacionālā arhīva izraksti, saimniecības uzskaites kartīšu Nr.465878 un Nr.465879 kopijas, 1992.gada 6.augusta izziņas Nr.237 kopija.

Norāda, ka minētajos prasītājas iesniegtajos dokumentos sniegtā informācija ir savstarpēji atbilstoša un pamatota, bet dokuments, kas "pamato" /pers. F/, secīgi /pers. C/ īpašuma tiesības uz strīdus māju-1992.gada 5.februāra izziņa Nr.66, nav pamatota ne ar vienu citu dokumentu un, ņemot vērā Viļānu novada pašvaldības 2012.gada 13.augusta vēstulē Nr.1.3.-6/917 minēto, ir kļūdaina.

Norāda, ka atbildētāja ar savu parakstu, ko viņa apstiprināja arī pirmās instances tiesas sēdē, uz saimniecības uzskaites kartītes Nr.46578 apliecināja, ka uz 1989.gada 1.janvāri saimniecībai piederēja tikai ½ domājamā daļa no dzīvojamās mājas. Minētais apstāklis liecina par to, ka atbildētāja zināja, ka /pers. F/ saimniecībai piederēja tikai ½ domājamā daļa no strīdus dzīvojamās mājas, bet neskatoties uz to iesniedza notāram kļūdaino 1992.gada 5.februāra izziņu Nr.66 par visas mājas piederību /pers. F/.

Nav pamatots tiesas secinājums, ka prasītāja nav iesniegusi tiesai īpašuma tiesību nodibinošus dokumentus, kas apliecinātu miruša /pers. E/ īpašuma tiesības uz ½ domājamā daļa no dzīvojamās mājas "/Nosaukums A/", Jaunviļāni, Viļānu pagastā.

No 2011.gada 15.decembra Latvijas Nacionālā arhīva izraksta no Rēzeknes rajona Radoles ciema Tautas deputātu padomes izpildu komitejas sādžas "/Nosaukums B/" saimniecības uzskaites kartītes Nr.465879, kā arī no šīs kartītes kopijas izriet, ka laika posmā no 1986.gada līdz 1990.gada strīdus dzīvojamās mājas puse piederēja /pers. E/.

No Viļānu pagasta tautas deputātu padomes valdes 1992.gada 6.augusta izziņas Nr.237 izriet, ka saskaņā ar uzskaites kartiņu /pers. E/ /adrese/lauku ciemā pieder puse no mājas, bet otra puse mājas daļa pārreģistrēta uz /pers. C/ vārda. Turklāt minētās izziņas pareizību apliecina Viļānu novada pašvaldības 2012.gada 13.augusta vēstulē Nr.1.3-6/917 norādītais.

Tiesa pretēji Civilprocesa likuma 193.panta piektās daļas noteikumiem nav norādījusi argumentus, ar kuriem noraidīti iepriekšminētie pierādījumi.

Atsaucoties uz Vidzemes apgabaltiesas 2014.gada 5.marta spriedumu lietā Nr.C05050813 un 2014.gada 20.augusta spriedumu lietā Nr.C05022914, Balvu rajona tiesas 2015.gada 24.marta spriedumu lietā Nr.C09018615, Alūksnes rajona tiesas 2015.gada 30.septembra spriedumu lietā Nr.C08029815, apelācijas sūdzības iesniedzējsnorāda, ka tiesu praksē saimniecības uzskaites kartītes un uz to pamata izsniegtas pašvaldības izziņas, tiek atzītas par īpašumtiesības apliecinošiem dokumentiem, turklāt ne vienmēr saistot saimniecības galvas īpašumtiesības ar kolhoznieka vai kolhoznieka sētas statusu. Lūdz apmierināt prasību un apelācijas sūdzību.

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotais pārstāvis /pers. D/ apelācijas sūdzību uzturēja pēc jau norādītajiem motīviem un lūdza apmierināt prasību pilnīgi.

Atbildētāja apelācijas sūdzību neatzina, lūdza noraidīt prasību, atkārtojot argumentus, kas ir minēti rakstveida paskaidrojumā.

Motīvu daļa

Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, novērtējot rakstveida pierādījumus lietā un apsverot apelācijas sūdzības argumentus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tie nav pamatoti un prasība ir noraidāma pilnīgi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rēzeknes tiesas 2015.gada 15.decembra spriedumā ietvertais pamatojums ir pilnībā pietiekams prasības noraidīšanai, sakarā ar ko apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai.

Latgales apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzībā nepamatoti norādīts, ka pirmās instances tiesa nav novērtējusi vispār, vai ir nepareizi novērtējusi kādus pierādījumus lietā, jo pēc būtības apelācijas sūdzībā atkārtojas prasības pieteikuma motivācija un pirmās instances tiesa ir devusi savu novērtējumu šai motivācijai, taisot likumīgu un pamatotu spriedumu par prasības noraidīšanu.

/pers. B/ ir cēlusi prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamā īpašuma– dzīvojamās mājas "/Nosaukums A/" , Jaunviļāni, Viļānu pagasts, ½ domājamo daļu.

Prasītāja ir 2011.gada 21.maijā miruša /pers. E/ pirmās šķiras mantiniece uz visu atstāto mantu saskaņā ar 2012.gada 31.jūlija zvērināta notāra R.Laizāna izsniegto mantojuma apliecību.

Prasītāja uzskata, ka viņas tēvam /pers. E/ viņa nāves brīdī piederēja ½ domājamā daļa no dzīvojamās mājas /Nosaukums A/", ar kopējo platību 117,80 kvadrātmetri, kas atrodas Jaunviļāni, Viļānu pagasts.

Pirmās instances tiesa ir pareizi novērtējusi faktiskos apstākļus lietā, kā arī rakstveida pierādījumus, kas attiecas uz šo jautājumu, atzīstot, ka prasītāja nav iesniegusi tiesai īpašuma tiesību nodibinošus dokumentus, no kuriem izrietētu miruša /pers. E/ īpašuma tiesības uz ½ domājamo daļu no dzīvojamās mājas "/Nosaukums A/", Jaunviļāni, Viļānu pagasts.

Tiesas sēdē tika noskaidrots, ka /pers. E/ māte ir bijusi /pers. F/, kura arī uzcēla strīdus namīpašumu, bet /pers. E/ piebūvēja dzīvojamai mājai trīs sienas, to palielinot, lai varētu tajā dzīvot kopā ar ģimeni. /pers. E/ ģimene ir lietojusi šo dzīvojamās mājas daļu /pers. F/ dzīves laikā, kā arī pēc viņas nāves, bet šīs darbības neapliecina /pers. E/ īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu.

Prasītāja uzskata, ka atbildētājai, kā /pers. F/ testamentārajai mantiniecei, nepamatoti nostiprinātas īpašuma tiesības uz visu nekustamo īpašumu "/Nosaukums A/".

Prasības pamatotības pierādīšanai prasītāja ir iesniegusi tiesai sekojošus pierādījumus:

1. Viļānu pagasta Tautas deputātu padomes valdes 1992.gada 6.augusta izziņu Nr. 237, kas 1992.gada 6.augustā tika izdota /pers. E/ sakarā ar to, ka uz viņa vārda pagasta uzskaites kartiņā piereģistrēta daļa dzīvojamās mājas 49,8 kvadrātmetru platībā, 36,8 kvadrātmetri dzīvojamā platība, kurā viņš un viņa ģimene 3 cilvēku sastāvā pastāvīgi dzīvo un pierakstīti. Izziņā norādīts, ka otra mājas daļa 68 kvadrātmetru platībā, 50,6 kvadrātmetri dzīvojamā platība, reģistrēta uz /pers. C/ vārda, kurā tā pastāvīgi dzīvo un pierakstīta kopā ar savu tēvu.
2. Saimniecību uzskaites kartīti par ģimenes sastāvu, kuras galva bija /pers. E/ un ēkām, kas atradās saimniecības privātajā īpašumā – dzīvojamā ēka, kas uzbūvēta 1962.gadā, kopējā platība ½ 42 kvadrātmetri, dzīvojamā platība 36 kvadrātmetri.
3. Viļānu pašvaldības 2012.gada 13.augusta izziņu, kurā Viļānu novada pašvaldība atzina, ka 1992.gada 5.februāra pašvaldības izziņā sniegtā informācija par namīpašuma piederību /pers. F/ nav bijusi patiesa, bet izziņa kļūdaina, bet 1992.gada 6.augusta izziņa ir patiesa, jo pamatojoties uz saimniecības uzskaites kartiņām dzīvojamās mājas un saimniecības ēku daļa pieder /pers. E/, bet otra mājas daļa ir reģistrēta uz /pers. C/ vārda.

Tiesa uzskata, ka ne 1992.gada 6.augusta izziņu, ne 2012.gada 13.augusta izziņu nevar atzīt par tādiem pierādījumiem lietā, kas apliecinātu /pers. E/ īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, jo 2007.gada 5.jūlijā /pers. C/ ir nostiprinājusi īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu zemesgrāmatā, pamatojoties uz 1992.gada 30.jūlija apliecību par tiesībām uz mantojumu, kas izsniegta pamatojoties uz /pers. F/ testamentu, Viļānu pagasta Tautas deputātu padomes valdes 1992.gada 30.jūlija izziņu par namīpašuma piederību /pers. F/. Mantojuma lietā atradās arī Tehniskās inventarizācijas biroja 1992.gada 11.februāra izziņa par namīpašuma piederību /pers. F/.

Divu pretrunīgu izziņu izsniegšana no Viļānu pašvaldības puses nevar būt par pamatu atbildētājas īpašuma tiesību izbeigšanai un ieraksta dzēšanai zemesgrāmatā, jo tiesa nav pārliecinājusies par /pers. E/ īpašuma tiesībām uz strīdus nekustamo īpašumu.

Kā jau tika minēts, prasītāja atsaucās uz likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 11.panta otro daļu un likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 17.panta 8.punktu.

Likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 17.pantā noteikts, ka ēkas (būves) ierakstāmas zemesgrāmatā, pamatojoties uz vienu no šādiem dokumentiem:

1) valsts arhīva izziņu par ēku (būvju) vai zemes piederību 1940.gada 21.jūlijā, ja ēkas (būves) celtas līdz 1940.gada 21.jūlijam;

2) likumā noteikto institūciju izsniegto dokumentu par īpašuma tiesību atjaunošanu uz prettiesiski atsavinātām ēkām (būvēm);

3) noteiktā kārtībā apstiprinātu aktu par ēkas (būves) pieņemšanu ekspluatācijā;

4) rakstveida darījuma aktu par ēku (būvju) iegūšanu (ja darījums ir noslēgts līdz 1993.gada 28.februārim, kā arī citos likumā noteiktajos gadījumos tam jābūt notariāli apliecinātam);

5) apliecību par tiesībām uz mantojumu (līdz 1992.gada 31.decembrim);

6) tiesas spriedumu vai lēmumu, izņemot tiesas spriedumus, kas minēti likuma "Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 7. un 8.pantā;

7) aktu par ēku (būvju) iegūšanu izsolē tiesas ceļā (līdz 1995.gada 29.martam);

8) izrakstu no saimniecības grāmatas vai saimniecību uzskaites kartītes, ko izsniedzis valsts arhīvs vai pašvaldība un kas apliecina ēku (būvju) iegūšanu sakarā ar likumā noteiktajām mantiskajām attiecībām kolhoznieku sētā;

9) līgumu par ēku (būvju) iegūšanu valsts vai pašvaldības īpašuma privatizācijas rezultātā;

10) citu dokumentu, kas apliecina ēku (būvju) tiesisku iegūšanu.

Atbildētāja ir saņēmusi apliecību par tiesībām uz mantojumu līdz 1992.gada 31.decembrim un pirmās instances tiesa pamatoti ir secinājusi, ka saimniecības uzskaites kartītē Nr.779 nav norādīts, ka /pers. E/ būtu bijis kolhoznieka statuss vai strīdus nekustamais īpašums būtu atzīstams par kolhoznieka sētas īpašumu, līdz ar ko likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 17.panta 8.punkts, likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 11.panta otrā daļa, nav piemērojama, jo tas attiecināms tikai uz kolhoznieku sētu.

Lietas iztiesāšanas gaitā arī nav iesniegti pierādījumi par to, kāds kolhozs ir bijis šajā administratīvajā teritorijā, jo kā jau tika minēts, kartītē iet runa par sādžas "/Nosaukums B/" saimniecību uzskaiti, tās galvu un ēkām, kas atradās saimniecībā, nevis par kolhoznieku sētu.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nav pamata paplašināti tulkot likuma normas, kā tas ir nepamatoti norādīts apelācijas sūdzībā, jo kolhoznieku sētas institūtam bija un ir liela nozīme nekustamā īpašuma strīdos, kas ir specifisks strīdus laika posma institūts un īpašuma veids.

Latvijas PSR Civilkodekss, uz kuru atsaucas savā apelācijas sūdzībā prasītāja, paredzēja dažādus īpašuma veidus, t.sk. kolhoznieku sētas īpašumu, un strīdus jautājuma apspriešana, pamatojoties uz valsts likumiem, ņemot vērā kolhoznieku sētas institūta īpatnības, nav atzīstama par diskrimināciju, kā tas tiek nepamatoti tiek uzskatīts apelācijas sūdzībā.

Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi, ka tiesai nav pamata atzīt par spēkā neesošu Rēzeknes valsts notariāta kantora 1992.gada 30.jūlija apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta daļā, jo tā ir izsniegta balstoties uz pierādījumiem, par kuriem notāram nebija un nevarēja būt šaubu apliecības izsniegšanas laikā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja nepamatoti uzskata, ka netika novērtēti viņas iesniegtie pierādījumi lietā, jo abās tiesu instancēs tie tika novērtēti, bet pamatojoties uz tiem tiesa nevar apmierināt prasību, ja netiek pierādītas prasītājas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu.

Uz konkrēto gadījumu neattiecas mantojuma prasības noilgums, jo ir celta īpašuma prasība, bet saskaņā ar Civillikuma 927., 1044.pantu lietā nav iesniegti pierādījumi, ka /pers. E/ nāves brīdī ir bijis strīdus nekustamā īpašuma īpašnieks, lai tiesai būtu pamats piemērot Civillikuma 1034.pantu, kas noteic, ka ar īpašnieka nāvi īpašuma tiesība pāriet uz viņa mantiniekiem.

Dzīves laikā /pers. E/ nav apstrīdējis atbildētājas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, jo kā jau tika minēts, apliecība par tiesībām uz mantojumu atbildētājai izsniegta 1992.gada 30.jūlijā, bet /pers. E/ ir miris /miršanas datums/, tas ir vairāk nekā astoņpadsmit gadu laikā viņš nav apstrīdējis atbildētājas īpašuma tiesības, nav atprasījis īpašumu, kā arī lietā nav iesniegti pierādījumi, ka līdz nāvei viņš ir rīkojies ar šo nekustamo īpašumu atbilstoši īpašniekam, kā rezultātā viņam varēja būt pārliecība, ka viņš ir īpašnieks, kaut gan atbilstoši Civillikuma 994.pantam par nekustamā īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemesgrāmatā.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pilnīgi nepamatota, prasība arī ir noraidāma pilnīgi, jo prasītājas paskaidrojumi neapstiprinās ar pārējiem pierādījumiem lietā, sakarā ar ko paskaidrojumi arī nav atzīstami par pierādījumiem lietā, kā arī tie ir pretrunīgi un nepierāda prasītājas tiesības uz nekustamo īpašumu, kas jau ir reģistrēts zemesgrāmatā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Civilprocesa likuma 42.panta otrā daļa noteic, ja prasību noraida, atstāj bez izskatīšanas vai ja prasītājs atsakās no prasības, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu, no prasītājas valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi abās tiesu instancēs, kas iepriekš netika samaksāti 6,21 EUR.

No lietas materiāliem pievienotās kvīts VA Nr.046327 ir redzams, ka /pers. C/ ir samaksājusi zvērinātai advokātei Terēzei Kūkojai 20 EUR par juridiskas konsultācijas sniegšanu sakarā ar prasību tiesā par īpašuma tiesību atzīšanu uz dzīvojamās mājas ½ daļu. Savukārt no Latvijas nacionālā arhīva rēķina Nr.136/232 un kvīts ir redzams, ka /pers. C/ ir samaksājusi par arhīva dokumentu tematisko atlasi atbilstoši pieprasījumiem un arhīva izziņas sagatavošanu 55,36 EUR.

Tādējādi, ievērojot Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktu un trešo punktu, no prasītājas atbildētājas labā piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību 20 EUR un par rakstveida pierādījumu iegūšanu 55,36 EUR, kopā 75,36 EUR.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]pantam prasītājai nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš tiesas izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt pilnīgi /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par mantojuma apliecības atzīšanu par spēkā neesošu daļā, ieraksta dzēšanu zemesgrāmatā un īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. C/, personas kods /personas kods/, labā ar lietas vešanu saistītos izdevumus 75,36 (septiņdesmit pieci *euro*, 36 centi).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,21 EUR (seši *euro*, 21 cents).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma dokumentā norādot: saņēmēja iestāde Valsts kase, kods TRELLV22, maksājuma mērķis-21499, lieta Nr.C26097515.

Maksājuma dokuments par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, /pers. B/ iesniedzams Latgales apgabaltiesā, lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde.

Noteikt termiņu /pers. B/ sprieduma labprātīgai izpildei desmit dienu laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Latgales apgabaltiesā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas- 2016.gada 25.augusta.

Sēdes priekšsēdētāja tiesnese A.Šilova

Tiesnese S.Vasiļevska

Tiesnese I.Tabore